

Nezaměstnanost – Beveridgeova křivka

Teorie nezaměstnanosti

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MŠMT
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Existují nějaké výnosy (užitky) z nezaměstnanosti?

- Subjektivní hodnota volného času

Léčení nezaměstnanosti

- Deregulace a deliberalizace pracovních trhů
- Zlevnění práce (daně a odvody na povinné sociální a zdravotní pojištění)
- Zvyšování informovanosti účastníků trhu práce
- Zjednodušení právní infrastruktury
- Podpora profesní a prostorové mobility pracovníků
- Zvyšování produktivity práce a ekonomický růst
- Podněty k práci a investování

Beveridgeova křivka

- Používá základní charakteristiky trhu práce: počet nezaměstnaných, resp. míru nezaměstnanosti (u) a počet volných pracovních míst, resp. míru volných pracovních míst (v).
- Beveridgeova křivka, neboli u - v křivka, se odvozuje z konkrétního trhu práce, resp. z křivek nabídky práce, poptávky po práci a z křivky skutečné zaměstnanosti při dané reálné mzdové sazbě.
- Mezi nezaměstnaností a volnými pracovními místy existuje inverzní vztah. Beveridgeova křivka je negativně skloněná.

- S růstem mzdové sazby roste ochota nabízet práci a klesá počet volných pracovních míst – nezaměstnanost roste, platí $v < u$.
- S poklesem mzdové sazby se ochota nabízet práci snižuje, volná místa rostou a nezaměstnanost klesá: $v > u$.
- I v situaci rovnováhy existují neobsazená místa a i lidé hledající práci, platí $u = v$.

Odvození Beveridgeovy křivky

w

E

D_L

S_L

A

B

C

D

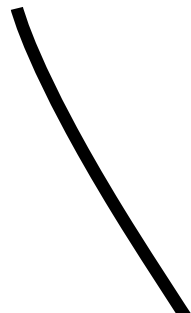
F

G

H

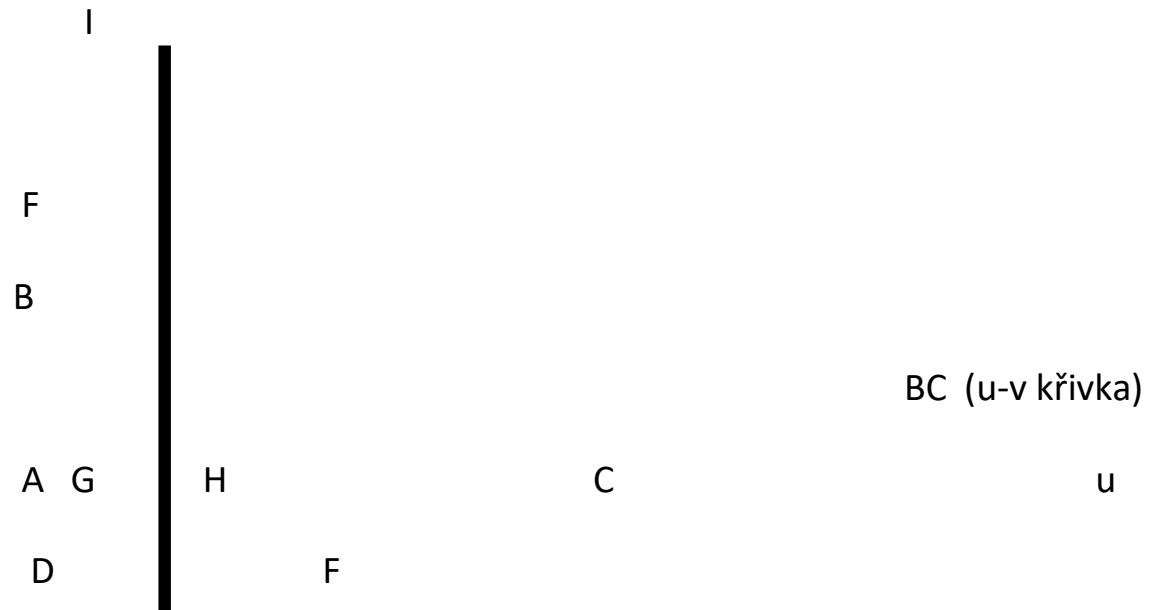
I

L

BC (u – v křivka)

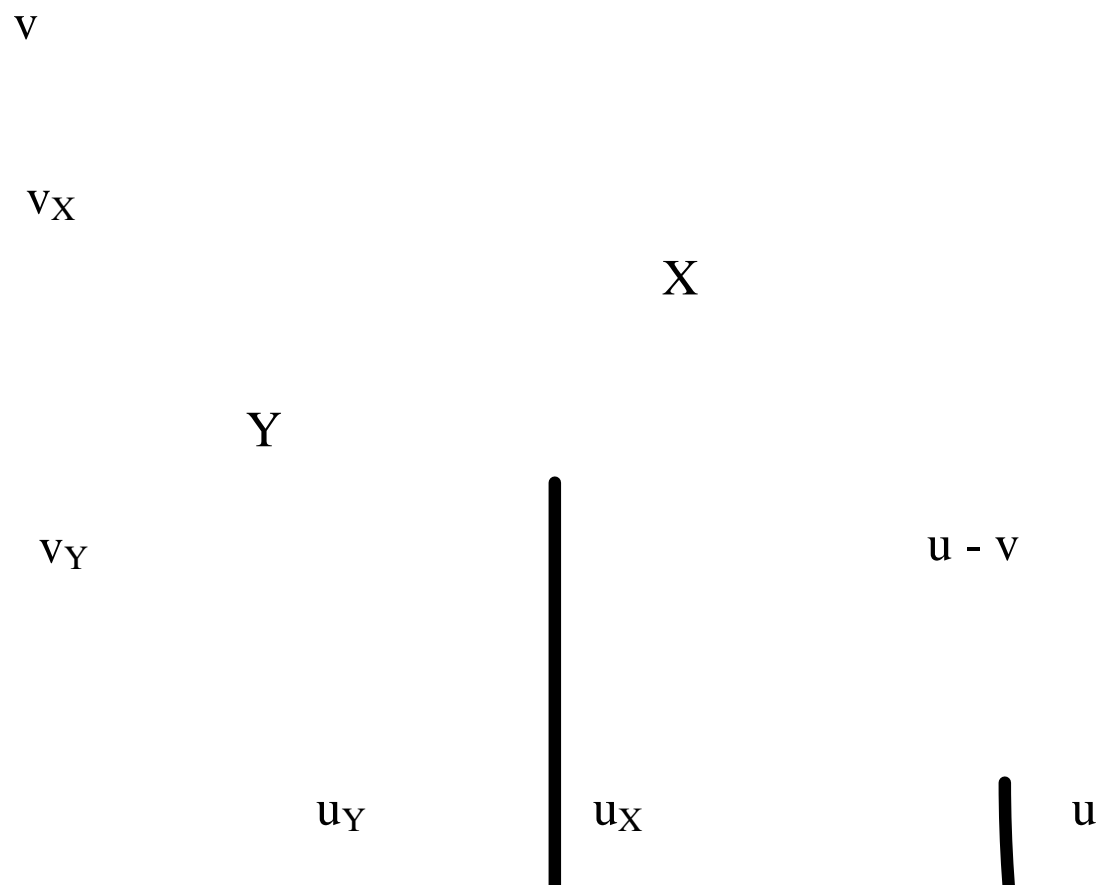
v

BC – body mimo křivku

- Pokud by se ekonomika nacházela v bodech mimo křivku:
- Bod X: v ekonomice je více volných míst, než by odpovídalo dané míře nezaměstnanosti; nezaměstnanost bude klesat.
- Bod Y: v ekonomice je méně volných míst než by odpovídalo míře nezaměstnanosti a nezaměstnanost poroste.

Beveridgeova křivka a body mimo křivku

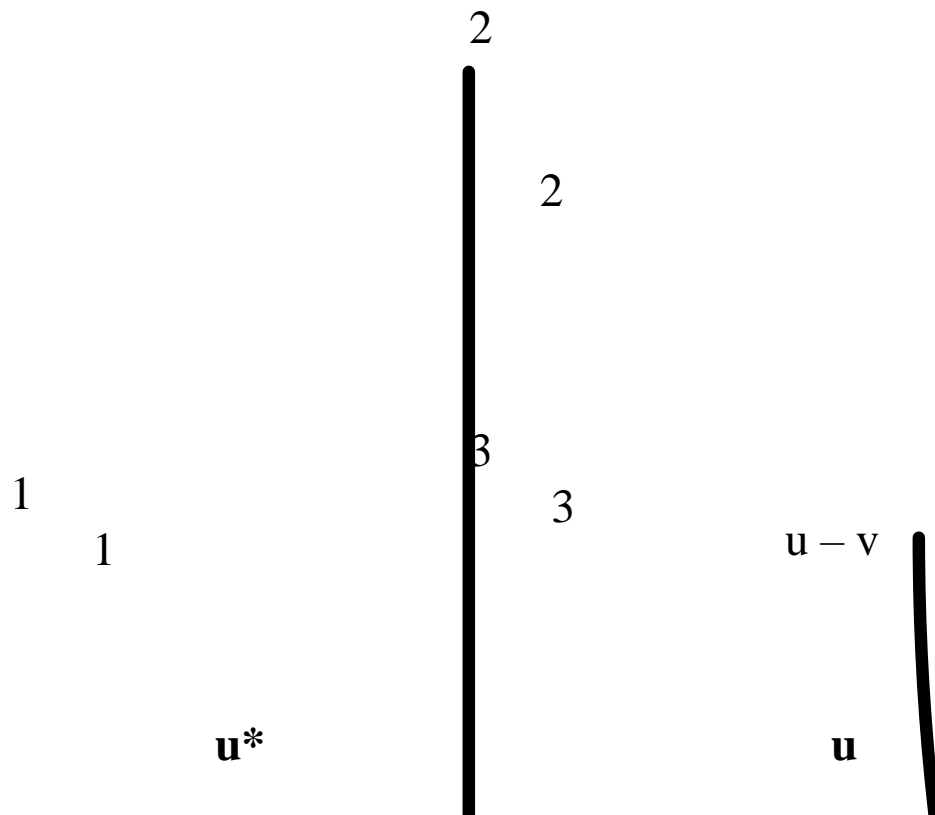

- Použijeme-li osu kvadrantu, na níž se míra nezaměstnanosti rovná míře volných míst, pak
- Kde u-v křivka protíná osu kvadrantu – přirozená míra nezaměstnanosti
- Blíže k počátku se nachází frikční a dále od počátku strukturální nezaměstnanost
- V situaci expanze se ekonomika posouvá po křivce vlevo nahoru (nezaměstnanost klesá, volná místa rostou), v obě recese pak vpravo dolů (nezaměstnanost roste, volná místa klesají).

Odlišení druhů nezaměstnanosti

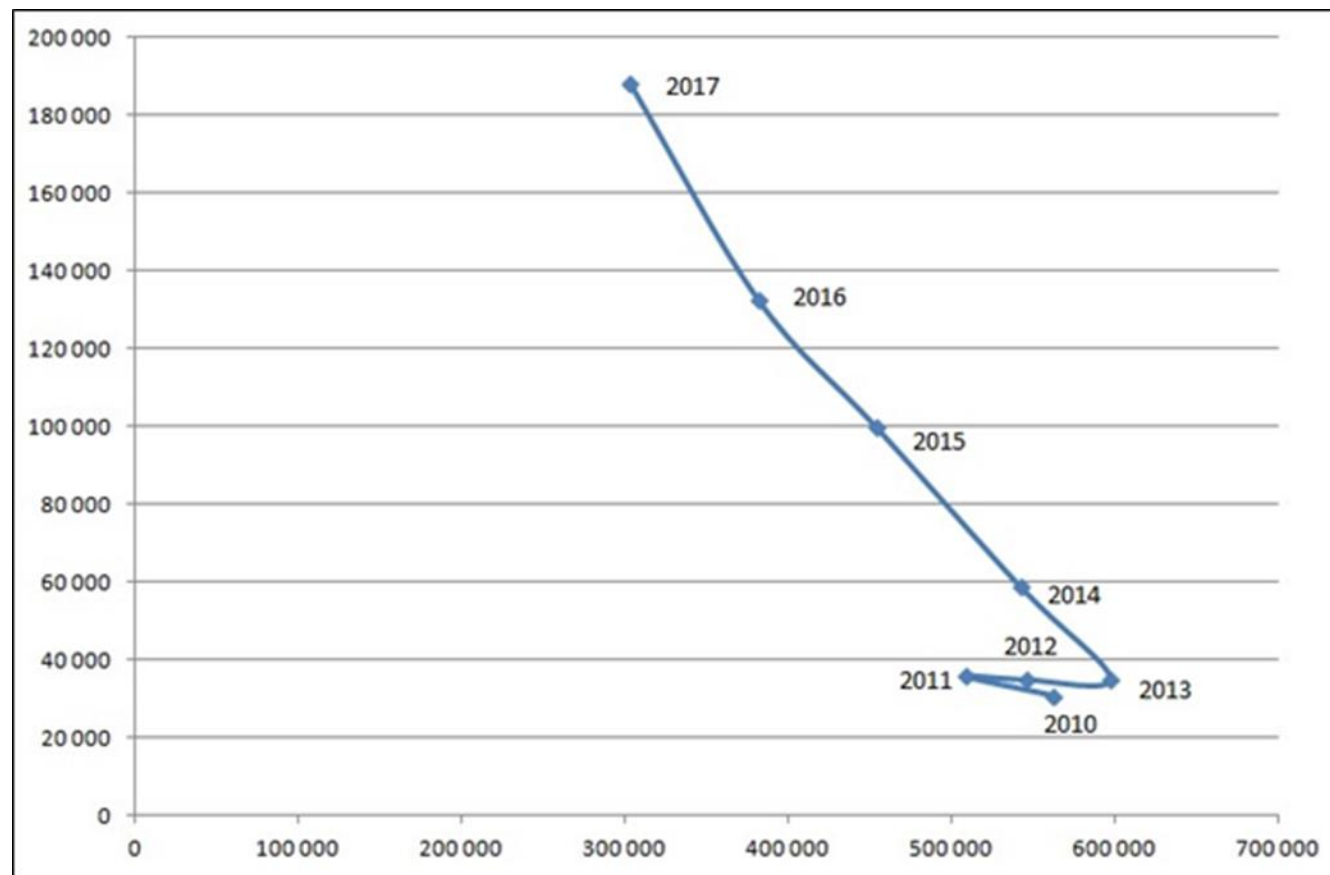
v

růst AD v expanzi

- Faktory, které způsobují růst přirozené míry nezaměstnanosti posouvají BC doprava nahoru
- Rychlost, s jakou jsou trhy schopné se vyčišťovat – snižování této rychlosti, vyšší legislativní ochrana pracovníků, snižování pružnosti trhů, posouvají BC doprava nahoru
- Nahoru ji posouvají i rostoucí počty odrazených pracovníků

Beveridgeova křivka pro ČR

Job search strategy

- Lze rozlišit dva přístupy podle pravidla, kdy končí hledání práce („*stopping rule*“):
- „*Nonsequential search*“ – pracovník se rozhodne před začátkem hledání, že navštíví 20 firem a přijme nabídku s nejvyšší mzdou. Pokud bychom předpokládali, že hned na první pokus najde firmu, která nabídne nejvíc, on dále pokračuje v hledání: navštíví ještě dalších 19 firem, kde však lepší nabídku nenajde. Tím se doba nezaměstnanosti prodlužuje.

- Lepší strategií je „*sequential search*“ – před procesem hledání si pracovník stanoví, jakou nejnižší nabídku je ochoten akceptovat. Když ji nabídka převyší, přijme ji a ukončí hledání. A ukončí tím i nezaměstnanost. Doba nezaměstnanosti se tak zkracuje.
- Když je nižší než stanovená hranice, odmítne ji, a bude pokračovat v hledání.

The Asking wage, the reservation wage (the asking wage = the reservation wage)

- Podle Borjase:
- „**Asking wage**“ – hranice, která determinuje, jestli se nezaměstnaný rozhodne přijmout nabídku práce, nebo ji odmítne; zatímco
- „**Reservation wage**“ – determinuje, jestli osoba vstoupí na trh práce (Borjas, s. 510)
- Ti, kteří mají nízkou „*asking wage*,“ najdou práci rychle a nezaměstnanost bude krátká. Ti s vysokou „*asking wage*“ budou potřebovat více času k hledání a nezaměstnanost bude dlouhá. Nezaměstnanost je tím delší, čím vyšší je „*asking wage*“.

Určení výše „asking wage“

- Křivka MR je výnosem z dodatečného hledání, je negativně skloněná; čím lepší nabídka práce, tím nižší výnos z dodatečného hledání.
- Křivka MC představuje náklady dodatečného hledání, je pozitivně skloněná. Čím lepší je dodatečná nabídka, tím vyšší jsou náklady obětované příležitosti.
- The „asking wage“ se nachází v průsečíku obou křivek. Pokud jsou MR větší než MC, pracovník bude pokračovat v hledání. Pokud budou očekávané benefity z dodatečného hledání nižší než MC na další hledání, pracovník nabídku přijme.
- The „asking wage“ činí člověka indiferentním mezi pokračováním a ukončením vyhledávacích aktivit.

„Asking wage“

P

MC

E

MR

w_E

w

Determinanty „asking wage“

- Člověk reaguje na změny v benefitech a nákladech aktivit hledání. Diskontní míra. Pracovníci s vysokou diskontní mírou jsou orientováni na současnost, vnímají budoucí benefity z hledání jako nízké. Mají nižší „asking wage.“
- Pojištění v nezaměstnanosti. Kompenzuje pracovníky, když jsou nezaměstnaní a oni tak mohou pokračovat v hledání. Pojištění snižuje mezní náklady hledání. Redukce nákladů zvyšuje „asking wage.“
- **The job search model** formuluje dvě klíčové predikce o délce nezaměstnanosti: nezaměstnanost má tendenci být delší, když náklady hledání klesají. Má tendenci být delší, když benefity z hledání rostou.

Úroková míra a „asking wage“

Úroková míra a „asking wage“

P

MC

MR₀

MR₁

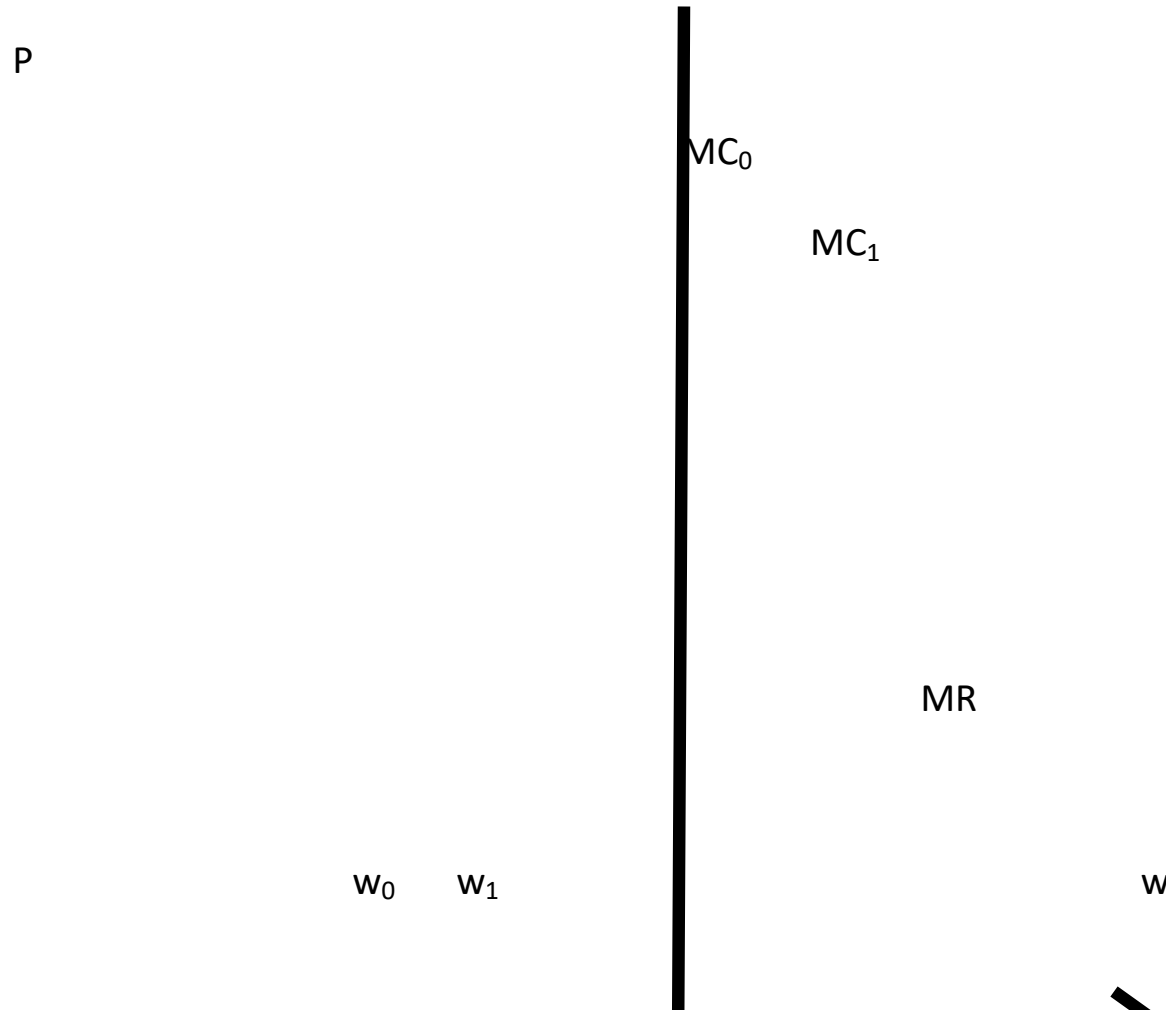
w₁

w₀

wage

Pojištění v nezaměstnanosti a „asking wage“

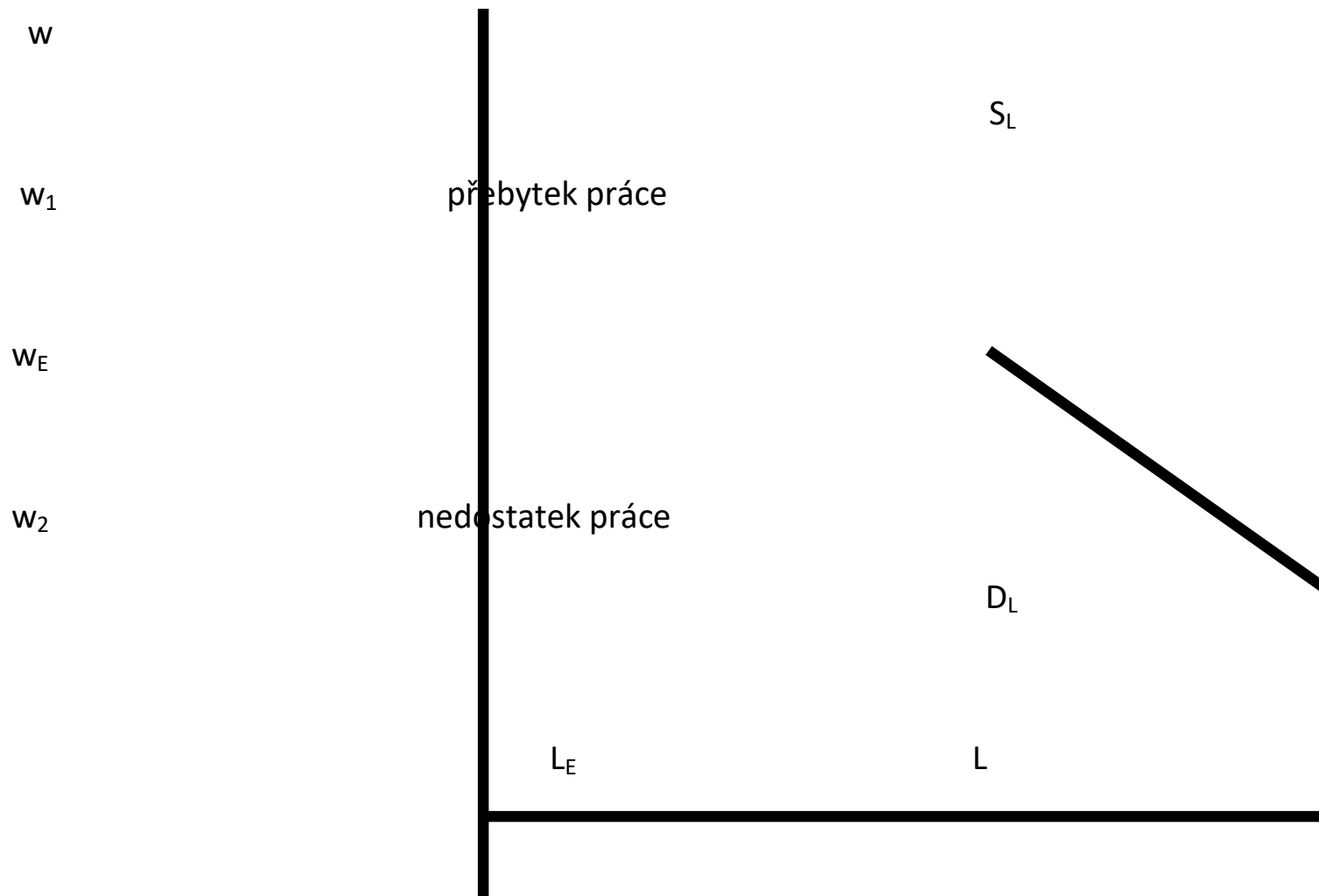

Teorie nezaměstnanosti – Pigouova teorie nezaměstnanosti (neoklasická teorie)

- **A. Pigou: Teorie nezaměstnanosti, 1933**
- mikroekonomická teorie
- nezaměstnanost je důsledkem reálné mzdy, která se drží příliš vysoko a nevyčistí trh
- významné subjekty trhu práce jsou vláda a odbory
- Nabídka a poptávka po práci reagují na reálnou mzdu w/P
- Na trhu je zaměstnáno takové množství práce, při němž se hodnota mezního produktu práce rovná mezní újmě z práce $MRP_L = MD_L$

- Ten, kdo práci nabízí, nepůjde pod úroveň mezní újmy (dolní hranice) a firma nevyplatí mzdu vyšší, než je hodnota mezního produktu práce (horní hranice)
- Reálná mzdová sazba je dokonale pružná a vyčišťuje trh.
- Při převisu nabídky se firmám zlepšují podmínky pro nájem práce, což vede ke snižování mezd.
- Převis poptávky podmínky nájmu zhoršuje a vyvíjí tlak na růst mezd.
- Rovnovážná mzda zajišťuje maximální zaměstnanost slučitelnou s danou reálnou mzdovou sazbou.

Neoklasický trh práce

- Pokud existuje nezaměstnanost, podle Pigoua má charakter **dobrovolné nezaměstnanosti** (prodlení při vyhledávání pracovního místa).
- Mzdy strnulé směrem dolů mohou být jedinou příčinou nezaměstnanosti pracovníků proti jejich vůli (tj. nedobrovolné nezaměstnanosti).
- Přetrvávání nezaměstnanosti vede následně k prolomení mzdových strnulostí a k vyčištění trhů.
- **ŘEŠENÍ:** odstranit bariéry omezující pružnost reálných mezd, redukce vládních regulací a síly oborů.

- Expanzivní politiky problém neřeší: růst peněžní zásoby zvyšuje cenovou hladinu, inflace brání poklesu reálné mzdy (roste nominální mzda i cenová hladina), nezaměstnanost neklesá.

Keynesova kritika neoklasické teorie zaměstnanosti

- J.M. Keynes polemizuje s A. Pigouem
- Podle Keynese nabídka práce i poptávka po práci závisí na nominálních (peněžních) mzdách. Nikoli reálných, jak tvrdí neoklasikové.
- Nominální mzdy bývají směrem dolů strnulé a brání snižování reálných mezd a tím likvidaci nezaměstnanosti
- V depresi klesají ceny rychleji než mzdy, reálné mzdy nejprve rostou, později začnou klesat i nominální mzdy, a to brání poklesu mezd reálných
- Pokud by nominální mzdy klesaly rychleji než ceny, pak sice klesají náklady a rostou zisky, ale snižuje se efektivní poptávka. Zaměstnanost se tudíž nezvýší a nezaměstnanost neklesne.

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

Toto dílo podléhá licenci Creative Commons
Uveďte původ – Zachovejte licenci 4.0 Mezinárodní.

